

Komentář ke změnám Pravidel šachu FIDE platných od 1. 7. 2014

Dovolte mi na začátku ohlédnutí do minulosti, které vám snad trošku přiblíží, jak trnitá cesta vedla k samotné změně Pravidel šachu FIDE:

- 1) první návrh změny pravidel přišel před kongresem v tureckém Istanbulu v září 2012
- 2) zasedání komise a kongres sice odsouhlasil „finální podobu“, ale definitivní znění článků ohledně čekací doby, mobilních telefonů a přílohy A a B měla rozhodnout Prezidentská rada
- 3) rozhodnutím Prezidentské rady na začátku roku 2013 se pravidla o rok posouvají (důvody a různé zákulisní informace ponechme bez komentáře – za zmínku stojí, že KR ŠSČR již měla překlad z 90% hotový, což bylo v té době prozřetelné rozhodnutí, protože spousta změn z tureckého návrhu, pak již v originálním estonském návrhu nebyla vyznačena, ale již přímo do textu implementována), další návrh a změny se tak připravují na kongres v Estonsku
- 4) říjnový kongres 2013 v Estonsku přichází s novým návrhem Pravidel šachu FIDE
- 5) po odsouhlasení finální podoby kongresem v Estonsku, komise RTRC do dnešních dnů Pravidla ještě postupně upravuje (sice jsou to kosmetické změny, ale překladatelským týmům různých federací to jistě práci nezlehčuje).

Některé změny vypadají jako kosmetické, některé změny lze jistě nazvat jako užitečné, ale objevuje se i několik kontroverzních (radikálních) změn. Jakým způsobem se budou řešit změny pravidel v souvislosti s naší legislativou, ponechme v gesci odborných komisí a VV ŠSČR.

Jelikož každý měsíc se na oficiálních stránkách komise RTRC – rules.fide.com - ještě objevují různá doplnění (bez schvalovacího procesu vyšších orgánů FIDE), je zcela možné, že ještě nějaké kosmetické změny v českém překladu proběhnou (jen pro ilustraci - před koncem roku 2013 se v oficiální anglické verzi objevilo pravidlo „9.1.b) (2) Nabídku remízy lze učinit překřížením dvou ukazováčků“ a v lednové verzi 2014 se již opět nevyskytuje, i když odstavec o poslední verzi výše uvedené pravidlo zmiňuje), ale do nekonečna asi čekat nelze. Šachová veřejnost si jistě zaslouží s předstihem získat detailnější informace o chystaných změnách.

Nyní se k vám dostává český překlad nových Pravidel šachu FIDE platných od 1. 7. 2014. Mé poděkování patří zvláště Richardu Fischlovi a Petru Harasimovičovi, kteří společně se mnou absolvovali několika týdenní překladatelské martyrium během posledních dvou let.

Je zřejmé, že v tomto roce se uskuteční vyšší počet seminářů, které budou zaměřené právě na novinky v pravidlech a legislativě FIDE. KR ŠSČR v období března – září plánuje uspořádat semináře nejen pro rozhodčí, ale i pro širokou hráčskou veřejnost v Praze, Brně, Ostravě, Plzni, Pardubicích a Liberci (bližší informace budou zveřejněny na webu ŠSČR).

Následující řádky uvádí pouze výčet a komentář těch nejdůležitějších změn v Pravidlech šachu FIDE, které budou platit od 1. 7. 2014.

V Brně 23. 2. 2014

Mgr. Ladislav Palovský
předseda KR ŠSČR

Preamble

Z Preamble byl odstraněn odstavec, který pojednával o tom, že členské federace mají právo zavést podrobnější pravidla. Nyní se objevuje doporučení, *aby se soutěžní partie nezapočítávané na rating FIDE, hrály podle Pravidel šachu FIDE. Nutnou podmínkou zápočtu partie na rating FIDE je hra podle Pravidel šachu FIDE.* Článek 14 byl zrušen a přesunut do Preamble („Členské federace mohou požadovat na FIDE oficiální rozhodnutí k výkladu Pravidel šachu FIDE“).

Článek 3.7e) + článek 4.6

Nové znění článků nyní jasně definuje, jakým způsobem se provádí proměna pěšce. Nyní nemusí být pěšec nutně umístěn na pole proměny a jeho odstranění a umístění nového kamene na pole proměny lze provést v jakémkoli pořadí. Lze tedy dojít pěšcem na sedmou řadu, položit např. dámu na pole proměny a pěšce ze sedmé řady odstranit (není nutné s pěšcem fyzicky dojít na osmou řadu a dotknout se pěšcem pole proměny).

3.7. e) *Pokud hráč, který je na tahu, zahraje pěšcem na nejbližší řadu od výchozího pole, musí tohoto pěšce jako součást téhož tahu zaměnit za nový kámen - dámu, věž, střelce nebo jezdce barvy pěšce na dosaženém poli proměny. Volba hráče není omezena kameny, které byly dříve vzaty. Tato záměna pěšce za jiný kámen se nazývá „proměna“ a působnost proměněného kamene je okamžitá.*

4.6. *Proměnu pěšce je možné provést různým způsobem:*

1. *pěšec nemusí být umístěn na pole proměny.*

2. *odstranění pěšce a umístění nového kamene na pole proměny lze provést v jakémkoli pořadí.*

Pokud na poli proměny stojí soupeřův kámen, musí být brán.

Článek 3.10

Definice nepřipustné pozice je novinkou a pravděpodobně bude zahrnovat jen několik situací. Například, že hráč bude mít 2 bělopolné střelce a 8 pěšců - zde je zřejmé, že pozice bude nepřipustná. Pokud bude mít hráč ve výše uvedeném příkladu 7 pěšců, tak je zřejmé že se nejedná o nepřipustnou pozici. Nová je i definice nepřipustného a připustného tahu - viz odstavce a) a b).

3.10. a) *Tah je nazýván připustný, pokud jsou splněny všechny příslušné požadavky článků 3.1 – 3.9.*

b) *Tah je nazýván nepřipustným, pokud nejsou splněny všechny příslušné požadavky článků 3.1 – 3.9.*

c) *Pozice je nepřipustná, pokud nemohla vzniknout na základě žádné posloupnosti připustných tahů.*

Článek 4.3

Bližší specifikace pravidla dotknuto hráno - v dřívějším originále bylo uvedeno slovíčko „deliberately“ - „úmyslně“, nyní přichází pravidla s přesnější formulací „with the intention of moving or capturing“ - „se záměrem provést tah nebo brání“. Zjednodušeně řečeno úmyslné dotknutí by mělo být posuzováno, zdali hráč, který je na tahu, měl záměr provést na šachovnici tah nebo brání.

4.3. *Dotkne-li se hráč, který je na tahu (s výjimkou uvedenou v článku 4.2), se záměrem provést na šachovnici tah nebo braní:*

Článek 4.9

I v případě tahů kamenů, přichází pravidla s upřesněním, že není-li hráč schopen přemísťovat kameny, může touto činností pověřit pomocníka, který musí být přijatelný pro rozhodčího. Ve starší verzi pravidel byl pomocník definován pouze pro zápis tahů, ovládání hodin a v příloze pro zrakově postižené. Dříve zde tato možnost taky existovala (typicky u těžce zdravotně postižených šachistů) - řešilo se to pomocí Preambule, nyní ovšem opět explicitně uvedeno v textu.

4.9. *Není-li hráč schopen přemísťovat kameny, může touto činností pověřit pomocníka, který musí být přijatelný pro rozhodčího.*

Článek 5

V článku, který definuje, za jakých podmínek šachová hra končí, se nyní upřesňuje definice pro mat, pat a mrtvou pozici, že tah končící hru musí být přípustný, tedy v souladu s článkem 3. Tahy kamenů a v souladu článku 4.2. - 4.7. Provedení tahu.

5.1. a) *Hru vyhrává hráč, který dal soupeřovu králi mat. Tím hra okamžitě končí za předpokladu, že matící tah byl přípustný a v souladu s článkem 3 a s články 4.2 – 4.7.*

b) *Hru vyhrává hráč, jehož soupeř prohlásil, že se vzdává. Tím hra okamžitě končí.*

5.2. a) *Hra končí remízou, pokud král hráče, který je na tahu, není v šachu a hráč nemůže provést žádný přípustný tah. Říkáme, že hra skončila „patem“. Tím hra okamžitě končí, pokud tah vedoucí k patu byl přípustný a v souladu s článkem 3 a s články 4.2 – 4.7.*

b) *Hra končí remízou, vznikne-li pozice, v níž ani jednomu králi nelze dát mat žádnou posloupností přípustných tahů. Říkáme, že hra skončila „mrtvou pozicí“. Tím hra okamžitě končí, pokud tah vedoucí k mrtvé pozici byl přípustný a v souladu s článkem 3 a s články 4.2 – 4.7.*

Článek 6.2a)

Článek dle dřívějšího znění Pravidel popisuje, kdy je tah dokončen (dříve jako článek 6.7). Nově však konstatuje, že provedením dalšího tahu, hráč dokončil tah předchozí, který nebyl dokončen. Někteří hráči i rozhodčí totiž argumentovali, že když hráč zapomněl např. ve 21. tahu stisknout hodiny a učinil tak až po 22. tahu, tak de facto dokončil svůj 21. tah. Dle níže uvedeného je zřejmé, že hráč provedením 22. tahu dokončil svůj 21. tah, ve kterém zapomněl stisknout hodiny (svůj 22. tah dokončí stisknutím hodin).

6.2. a) *V průběhu partie každý hráč po provedení svého tahu na šachovnici zastaví své hodiny a uvede do chodu hodiny soupeřovy (stiskne tedy své hodiny). Tímto způsobem je tah „dokončen“. Tah je rovněž dokončen jestliže:*

(1) tah končí hru (viz články 5.1a, 5.2a, 5.2b, 5.2c, 9.6a, 9.6b a 9.7), nebo

(2) hráč provedl svůj další tah v případě, že jeho předešlý tah nebyl dokončen.

Hráč musí mít možnost stisknout své hodiny po provedení svého tahu, i když soupeř provedl svůj následující tah. Čas mezi provedením tahu a stisknutím hodin se považuje za část času, který je hráči přidělen.

Článek 6.2d)

Tento článek je nový a nepotřebuje žádné vysvětlení.

6.2. d) *Opravit postavení kamenů smí pouze hráč, kterému běží hodiny.*

Článek 6.2e) a 8.1e)

Novinkou určitě není již v článku 4.9 zmiňovaný pomocník, v případě, že hráč nemůže obsluhovat hodiny nebo zapisovat partii + úprava času (náboženské důvody atd.). Nově se pro hráče se zdravotním postižením (např. tělesně handicapované osoby) hodiny nebudou žádným způsobem upravovat.

6.2. e) *Není-li hráč schopen obsluhovat hodiny sám, může touto činností pověřit pomocníka, který musí být přijatelný pro rozhodčího. Rozhodčí v tom případě nastaví vhodným způsobem hráčovy hodiny. Hodiny se neupravují, jedná-li se o hráče se zdravotním postižením.*

8.1. e) *Nemůže-li hráč partii zapisovat, může touto činností pověřit pomocníka, který musí být přijatelný pro rozhodčího. Rozhodčí nastaví hodiny tomuto hráči přiměřeným způsobem. Hodiny se neupravují, jedná-li se o hráče se zdravotním postižením.*

Článek 6.7

V nových pravidlech se ruší ustanovení, že čekací doba je 0 minut. Pravidla jen hovoří, že rozpis soutěže určí předem „čekací dobu“.

6.7. a) *Rozpis soutěže určí předem „čekací dobu“. Hráč, který se dostaví k šachovnici po uplynutí čekací doby, partii prohrává, pokud rozhodčí nerozhodne jinak.*

b) *V případě, že rozpis soutěže stanoví jinou než nulovou čekací dobu a jsou-li oba hráči při zahájení hry nepřítomni, jde veškerý spotřebovaný čas až do okamžiku příchodu hráče s bílými kameny k jeho tíži, pokud rozpis soutěže nebo rozhodčí nestanoví jinak.*

Článek 7.1.

V tomto článku jistě stojí za pozornost, že rozhodčí může ponechat čas na hodinách beze změny, když se nepřípustný tah nezjistí okamžitě, ale přijde se na něj až později během partie (samozřejmě rozhodčí může hodiny nastavit podle nejlepšího vědomí či svědomí a čas nějakým způsobem korigovat). Výhodou toho ustanovení je, že díky výše uvedenému nemusí nutně dojít k porušení harmonogramu soutěže tím, že by se vracel čas až do pozice před nepřípustným tahem (např. v případě, že se hrají dvě kola za den).

7.1. *Vyskytne-li se nesprávnost a kameny je nutno vrátit do předchozí pozice, rozhodčí upraví nastavení hodin podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, přičemž má možnost ponechat čas na hodinách beze změny. V případě potřeby rovněž upraví počítadlo tahů.*

Článek 7.5.

V případě nemožného tahu nastaly dvě velké změny – pokud se hráč ve stejné partii proviní dokončením druhého nepřipustného tahu, pak rozhodčí prohlásí partii za prohranou pro tohoto hráče (momentálně platí pravidlo, že až třetí nepřipustný tah prohrává). Samozřejmě partie končí remízou, jestliže v daném postavení soupeř nemůže dát mat žádnou posloupností přípustných tahů.

Druhá změna nastala v případě nemožného tahu při proměně pěšce (ponechání pěšce na poslední řadě bez záměny v kámen a stisknutí hodin) – samozřejmě přichází trest v podobě 2 minut a navíc pěšec musí být proměněn v dámu (nelze ho zaměnit za jinou figuru).

7.5. a) *Zjistí-li se v průběhu partie, že byl dokončen nepřipustný tah, musí být obnovena pozice před nesprávností. Nemůže-li být pozice bezprostředně před nesprávností znovu obnovena, hra pokračuje od poslední zjistitelné pozice před nesprávností. Tah nahrazující nepřipustný tah musí být v souladu s články 4.3 a 4.7. Hra pak pokračuje z obnovené pozice.*

Jestliže hráč zahrál pěšcem na nejvzdálenější řadu, stisknul hodiny, ale nezaměnil pěšce za nový kámen, tah je nepřipustný. Pěšec musí být zaměněn za dámu stejné barvy.

b) *Pokud dojde k situaci popsané v odstavci 7.5a u daného hráče poprvé, rozhodčí přidá soupeři dvě minuty k jeho času na rozmyšlenou. Pokud se týž hráč proviní podruhé, rozhodčí prohlásí partii za prohranou pro tohoto hráče. Partie však končí remízou, jestliže v daném postavení soupeř nemůže dát mat žádnou posloupností přípustných tahů.*

Článek 8.1d)

Nabídka remízy zapsaná symbolem (=) do partiáře se objevuje i v hlavní části pravidel (samozřejmě zůstává i v příloze C o šachové notaci).

8.1. d) *Nabídku remízy musí oba hráči zapsat do partiáře symbolem (=).*

Článek 9.5.

Hráč nebo rozhodčí při reklamaci zastaví hodiny (dříve bylo uvedeno, že hráč může zastavit hodiny). Novým zněním je zřejmé, že pokud hráč zapomene např. zastavit hodiny, tak rozhodčí zastavení hodin provede sám a bude se věnovat reklamaci. V případě neoprávněné reklamace 3x opakované pozice nebo pravidla 50-ti tahů se soupeři reklamujícího hráče přidají 2 minuty (v současných pravidlech jsou to 3 minuty). Tresty se tedy v Pravidlech sjednocují na 2 minuty (nepřipustný tah a neoprávněná reklamace 3x opakované pozice nebo pravidla 50-ti tahů).

Při reklamaci remízy podle článku 9.2 nebo 9.3 hráč nebo rozhodčí zastaví hodiny (viz článek 6.12a nebo 6.12b). Hráč nemůže reklamaci odvolat.

a) *Zjistí-li se, že je reklamace oprávněná, partie okamžitě končí remízou.*

b) Zjistí-li se, že je reklamace neoprávněná, rozhodčí přidá soupeři reklamujícího hráče 2 minuty k času na rozmyšlenou. V partii se pak pokračuje. Jestliže byla reklamace založena na zamýšleném tahu, musí být tento tah proveden v souladu s článkem 3 a 4.

Článek 9.6.

Nový článek, který definuje další dvě podmínky, kdy partie končí remízou. Samozřejmě, že pravidlo 3x opakované pozice a pravidlo 50-tahů zůstává v platnosti, pravidlo 5x opakované pozice v důsledku vzájemného opakování tahů a pravidlo 75-tahů by mělo sloužit k tomu, aby nedocházelo např. ke shazování na čas v bleskových partiích (např. věž proti věži), ke zbytečným průtahům soutěže (partie dětí, které neví, jakým způsobem uplatnit reklamaci remízy nebo „nekonečné“ partie s přídavkem apod.).

9.6. *Partie končí remízou, pokud dojde ke kterékoli z těchto situací:*

a) *stejná pozice nastala podle článku 9.2b nejméně pětkrát v důsledku vzájemného opakování tahů oběma hráči.*

b) *oba hráči dokončili během série 75 po sobě následujících tahů bez tahu pěšcem a bez braní kamene. Jestliže poslední tah byl matící, pak mat má přednost.*

Článek 10

Článek 10 – „Rychlé zakončení partie“ byl přesunut do příloh – nyní jako příloha G. Nově došlo k přečíslování a ze 14 článků, tak v pravidlech najdeme jen 12 článků (článek 14 je v Preambuli, článek 10 je pod přílohou G).

Článek 11.2.

Tento článek není nový, ale logicky byl uspořádán tak, aby jasně definoval pojem hrací prostor a hrací místnost. Novinkou ovšem je, že do hrací místnosti smí mít přístup, kromě hráčů a rozhodčích, pouze osoby se svolením rozhodčího (jednoduše řečeno - diváci smí vstoupit do hrací místnosti pouze se souhlasem rozhodčího).

11.2. *„Hracím prostorem“ se rozumí „hrací místnost“, místo pro odpočinek a občerstvení, toalety, prostor určený pro kouření a jiná místa určená rozhodčím. Hrací místností se rozumí místo, kde se hrají soutěžní partie.*

Pouze se svolením rozhodčího smí:

a) *hráč opustit hrací prostor;*

b) *hráč na tahu opustit hrací místnost;*

c) *mít přístup do hrací místnosti ten, kdo není hráčem ani rozhodčím*

Článek 11.3b)

Pravděpodobně jeden z nejkontroverznějších článků – nově nyní nesmí mít hráč v hracím prostoru žádné elektronické komunikační prostředky. Již tedy žádné „pouze vypnuté mobily, tablety, notebooky“ atd. Trestem zůstává prohra, rozpis soutěže ovšem může určit jiný, méně přísný trest. Navíc rozhodčí může po hráči požadovat „osobní prohlídku“ (typu letištní kontrola). Tuto prohlídku ovšem provádí rozhodčí nebo osoba jím pověřená stejného pohlaví jako hráč. V případě, že se hráč odmítne podrobit osobní prohlídce, bude potrestán podle článku 12.9.

11.3. b) *Hráčům je zakázáno mít u sebe v průběhu partie v hracím prostoru mobilní telefon a/nebo jiné elektronické komunikační prostředky. Pokud se zjistí, že hráč přinesl takové zařízení do hracího prostoru, prohrává partii. Soupeř partii vyhrává. Rozpis soutěže může určit jiný, méně přísný, trest. Rozhodčí může po hráči požadovat, aby v soukromí umožnil kontrolu jeho oděvu, tašek a jiných věcí. Kontrolu hráče provede rozhodčí nebo osoba jím pověřená. Osoba provádějící kontrolu musí být stejného pohlaví jako hráč. Jestliže se hráč odmítne podrobit této kontrole, bude rozhodčím potrestán podle článku 12.9.*

Článek 11.9.

Tento článek je nový a nepotřebuje žádné vysvětlení.

11.9. *Hráč má právo požádat rozhodčího o vysvětlení konkrétních ustanovení Pravidel šachu.*

Článek 11.10.

Zde dochází k důležité změně, protože pokud rozpis soutěže nestanoví jinak, tak hráč se bude moci odvolat proti jakémukoliv rozhodnutí rozhodčího, i když podepíše svůj partiáť. Pravidla explicitně říkají, že podepsáním partiáře nejsou ohroženy práva hráče se odvolat (snad tak vymizí u hráčů chorobně utkvělá představa, že „nesmím podepsat partiáť, jinak se nemůžu odvolat“).

Současná verze neumožňuje odvolat se proti rozhodnutí rozhodčího podle článku 10.2d (rychlé zakončení partie) nebo podle Přílohy D (rychlé zakončení partie bez rozhodčího).

11.10. *Pokud rozpis soutěže nestanoví jinak, hráč se může odvolat proti jakémukoliv rozhodnutí rozhodčího, a to i v případě, že podepsal partiáť (viz článek 8.7).*

Článek 12.2.

Tučně vyznačené odstavce jsou nové a nepotřebují bližší vysvětlení.

12.2. *Rozhodčí*

- a) dohlíží na dodržování pravidel fair play;*
- b) jedná v nejvyšším zájmu soutěže;*
- c) stará se o dobré hrací prostředí;*
- d) zajišťuje, aby hráči nebyli při hře rušeni;*
- e) dohlíží na průběh soutěže;*
- f) uplatní zvláštní opatření v zájmu zdravotně postižených hráčů a hráčů, kteří potřebují lékařskou péči.*

Článek 12.4.

Pravidla explicitně uvádí, že rozhodčí může pověřit pomocníky ke sledování partií v časových tísňích.

12.4. *Rozhodčí může určit pomocníky ke sledování partií, například když je více hráčů v časové tísni.*

Článek 12.9.

Nově se v rejstříku trestů objevuje nový trest – předem stanovená pokuta.

12.9. Rozhodčí má volbu uložit tyto tresty

- a) napomenutí;
- b) přidání času hráči, jehož soupeř se provinil;
- c) odebrání času hráči, který se provinil;
- d) zvýšení bodového zisku soupeři hráče, který se provinil, na maximálně možný v dané partii;
- e) snížení bodového zisku v dané partii hráči, který se provinil;
- f) prohlášení partie za prohranou hráči, který se provinil (rozhodčí rovněž rozhodne o bodovém zisku soupeře);
- g) předem stanovená pokuta;**
- h) vyloučení ze soutěže.

Příloha A

A1

Pro partie rapid šachu se dolní hranice nejméně 15 minut posunuje na 10 minut, méně než 60 minut zůstává.

- A1. *V partii rapid šachu musí hráč dokončit všechny své tahy ve stanoveném čase, který činí nejméně 10 minut a méně než 60 minut pro každého hráče nebo, hraje-li se s přídavkem času, v takovém čase, aby počáteční čas + 60krát přídavek činil nejméně 10 minut a méně než 60 minut pro každého hráče.*

A3

Dostatečným dozorem se rozumí 1 rozhodčí na tři partie a rozhodčí či pomocník zapisuje každou partii a pokud možno je zápis prováděn elektronicky. Pro hru Turnajovými pravidly tedy musí být splněny obě podmínky a) i b).

A3. *Turnajová pravidla platí pokud*

- a) *jeden rozhodčí dohlíží na maximálně 3 partie a*
- b) *rozhodčí nebo jeho pomocníci zapisují všechny partie a pokud možno je zápis prováděn elektronicky.*

A4

V případě, že není dostatečný dozor na hru, pak nově platí, že nesprávné postavení kamenů, orientaci šachovnice a nastavení hodin lze reklamovat do 10 tahů (současná pravidla uvádí do 3 tahů). V případě nesprávného nastavení hodin lze změnit nastavení hodin i později, pokud by mohlo špatným nastavením dojít k narušení časového harmonogramu soutěže.

Ovšem kontroverzní změnou je, že rozhodčí může zahlásit nemožný tah dříve, než soupeř provinivšího se hráče provede tah. Soupeř má právo, než sám provede svůj tah, reklamovat výhru (nebo remízu=matící materiál) na základě dokončeného nepřípustného tahu hráče. Jestliže soupeř nereklamuje a rozhodčí nezasáhne, nepřípustný tah platí a partie pokračuje. Jakmile soupeř provede další tah, nepřípustný tah nelze opravit, pokud se na tom soupeři sami nedohodnou (tj. bez zásahu rozhodčího). Samozřejmě, že novinkou je dle výše uvedeného, že nepřípustný tah hráče po okamžité intervenci rozhodčího nebo soupeře v rapid šachu prohrává (nebo remizuje= matící materiál).

Druhou kontroverzní změnou je, že rozhodčí může zahlásit pád jednoho z praporků – platí pouze článek 6.8 (z Pravidel totiž zmizelo ustanovení, že „Rozhodčí nesmí na pád praporku upozornit, může tak však učinit v případě pádu obou praporků”).

Povšimněte si, že ze současné verze vypadla věta - „Rozhodčí uplatní článek 4. (Provedení tahu) pouze na žádost jednoho nebo obou hráčů“ - což znamená, že v rapidu a blesku musí rozhodčí upozornit jak na hru obouřuč, tak na pravidlo „dotknuto-hráno“ a popřípadě špatně provedenou rošádu.

Jestliže rozhodčí zjistí, že oba králové jsou v šachu nebo že pěšec je na poli proměny, počká na dokončení dalšího tahu. Pokud je nepřipustná pozice stále na šachovnici, prohlásí partii za remízu.

A4. V opačném případě platí následující:

- a) Jestliže oba hráči dokončili 10 tahů:
 - (1) nelze změnit nastavení hodin, s výjimkou případů kdyby došlo k narušení časového harmonogramu soutěže.
 - (2) nelze reklamovat nesprávné postavení kamenů a orientaci šachovnice. V případě nesprávného umístění krále nelze dělat rošádu. V případě nesprávného umístění věže nelze dělat rošádu s touto věží.
- b) Nepřipustný tah je dokončen až po spuštění soupeřových hodin. Jestliže to zjistí rozhodčí a soupeř ještě neprovedl další tah, prohlásí partii za prohranou. Jestliže nezasáhne rozhodčí, má soupeř právo, před tím než sám provede tah, reklamovat výhru. Partie však končí remízou, pokud soupeř nemůže dát mat žádnou posloupností přípustných tahů. Jestliže soupeř nereklamuje a rozhodčí nezasáhne, nepřipustný tah platí a partie pokračuje. Jakmile soupeř provede další tah, nepřipustný tah nelze opravit, pokud se na tom soupeři sami nedohodnou (tj. bez zásahu rozhodčího).
- c) Hráč reklamuje svou výhru na čas tak, že zastaví hodiny a informuje rozhodčího. Reklamace je úspěšná za předpokladu, že je po zastavení hodin praporek reklamujícího hráče nahoře a soupeřův praporek je spadlý. Partie však končí remízou, pokud hráč nemůže dát mat žádnou posloupností přípustných tahů.
- d) Jestliže rozhodčí zjistí, že oba králové jsou v šachu nebo že pěšec je na poli proměny, počká na dokončení dalšího tahu. Pokud je nepřipustná pozice stále na šachovnici, prohlásí partii za remízu.

A5

Rozpis soutěže by měl určit, zdali celá soutěž se hraje s dozorem nebo první část soutěže se hraje bez dozoru a druhá část se hraje již s dozorem.

A5. Rozpis soutěže určí, zda článek A3 nebo A4 platí pro celou soutěž.

Příloha B

B1

Pro partie bleskového šachu se hranice méně než 15 minut posunuje na 10 minut.

B1. V partii bleskového šachu musí hráč dokončit všechny své tahy ve stanoveném čase, který činí méně než 10 minut pro každého hráče nebo, hraje-li se s přídatkem času, v takovém čase, aby počáteční čas + 60krát přídatek činil méně než 10 minut.

B2

Pokud se partie budou hrát s dostatečným dozorem, tak tresty uvedené v článcích 7 a 9 budou místo 2 minut pouze 1 minuta. Tady je hlavní myšlenkou princip přiměřenosti – určitě by bylo nepřiměřeným trestem v případě bleskové partie 3min/2s, kdyby soupeř hráče, který se provinil nepřipustným tahem, získal 2 minuty.

B2. Tresty uvedené v článcích 7 a 9 Turnajových pravidel jsou místo 2 minut pouze 1 minuta.

B3 + B4

Pokud se partie hrají bez dostatečného dozoru, pak platí pravidla pro Rapid šach dle přílohy A4. Co je ovšem problematické, tak pravděpodobně zde komise RTRC nedomyslela fakt, že v bleskovém šachu se partie taky nezapisují (nová pravidla se ovšem jen odkazují na článek A4, o článku A2 žádná zmínka - opravdu je možné, že drobné kosmetické změny ještě před 1. 7. 2014 na sebe nenechají dlouho čekat). Dostatečným dozorem se rozumí 1 rozhodčí na jednu partii a rozhodčí či pomocník zapisuje každou partii a pokud možno je zápis prováděn elektronicky. Pro hru Turnajovými pravidly tedy opět musí být splněny obě podmínky a) i b).

B3. Turnajová pravidla platí pokud

a. jeden rozhodčí dohlíží na 1 partii a

b. rozhodčí nebo jeho pomocníci zapisují všechny partie a pokud možno je zápis prováděn elektronicky.

B4. V opačném případě platí článek A4 pravidel pro rapid šach.

B5

Rozpis soutěže by měl určit, zdali se celá soutěž hraje s dozorem nebo první část soutěže se hraje bez dozoru a druhá část se hraje již s dozorem (příkladem může být MČR v bleskovém šachu – 13 kol bez dozoru, vyřazovací část s dozorem – platí tedy Turnajová pravidla nebo celá soutěž se hraje bez dozoru rozhodčího).

B5. Rozpis soutěže určí, zda článek B3 nebo B4 platí pro celou soutěž.

Příloha C

Beze změn – pouze překladatelské korekce (např. počáteční písmeno=zkratka).

Příloha D

V příloze D určitě stojí za zmínku, že ve hře slepců a zrakově postižených je zmínka o hodinách, které hlásí zrakově postiženým informace o počtu tahů. Dále tahy lze zaznamenávat na nahrávací zařízení (v současné verzi pravidel se uvádí magnetofonový záznam, což nové pravidla nahrazují jednoduše „nahrávacím zařízením“ – lze tedy použít zařízení typu MP3 rekordér apod.).

Příloha E

Beze změn – pouze překladatelské korekce.

Příloha F

Beze změn.

Příloha G

Příloha G je kombinací původního článku 10 (rychlé zakončení partie) a Přílohy D (rychlé zakončení partie bez rozhodčího). Co je novinkou a co je důležité – rozhodně je nutné před zahájením soutěže oznámit, zdali se tato příloha bude aplikovat nebo ne.

G2. Před zahájením soutěže musí být oznámeno, zda tato příloha bude aplikována nebo ne.

Pokud se příloha G bude aplikovat, tak se dostáváme na rozcestí, protože v případě reklamace rychlého zakončení partie lze nově aplikovat článek G4, ovšem za předpokladu, že se hraje na digitálních hodinách. V případě, že se nehraje na digitálních hodinách, pak se pokračuje dle článku G5, což je klasický článek 10.2 současného znění Pravidel. Použití článku G4 by mělo být použito pouze v turnajích, kde se výhradně používají digitální hodiny pro všechny partie (rozhodně nedoporučujeme toto pravidlo uplatňovat v turnajích, kde se hraje jak s digitálními, tak analogovými hodinami).

G4. Jestliže je hráč na tahu a na hodinách mu zbývají méně než 2 minuty, může požádat o „time delay“ (nastavení Bronstein) nebo „cumulative time“ (nastavení Fischer) bonus 5 vteřin na tah pro oba hráče, pokud je to možné. Tento požadavek je současně nabídkou remízy. Pokud je tato nabídka remízy soupeřem odmítnuta a rozhodčí požadavek uzná, hodiny se nastaví s dodatkovým časem, soupeři se přidají 2 minuty a partie bude pokračovat.

G5. Pokud článek G4 není aplikován, hráč, který je na tahu a na hodinách mu zbývají méně než 2 minuty, může před pádem svého praporku reklamovat remízu. Přivolá rozhodčího a může zastavit hodiny (viz článek 6.12b). Reklamovat lze, že soupeř neusiluje o výhru normálními prostředky nebo že partii nemůže vyhrát normálními prostředky

- a) Uzná-li rozhodčí, že soupeř neusiluje o výhru normálními prostředky nebo že nemůže vyhrát normálními prostředky, vyhlásí, že partie končí remízou. V opačném případě rozhodčí své rozhodnutí odloží nebo reklamaci zamítne.*
- b) Odloží-li rozhodčí své rozhodnutí, může žadatelovu soupeři přidat 2 minuty času na rozmyšlenou. Hra pak pokračuje pokud možno za přítomnosti rozhodčího. Rozhodčí své rozhodnutí vyhlásí v dalším průběhu hry nebo co možná nejdříve po pádu praporku jednoho z hráčů. Vyhlásí, že partie skončila remízou, jestliže souhlasí, že závěrečnou pozici nelze vyhrát normálními prostředky nebo že soupeř hráče, jemuž spadl praporek, se dostatečně nepokoušel vyhrát normálními prostředky.*
- c) Jestliže rozhodčí reklamaci zamítne, přidá soupeři žadatele 2 minuty k jeho času na rozmyšlenou*

Samozřejmě je možné se odvolat proti rozhodnutí rozhodčího v případě reklamace rychlého zakončení partie, pokud pravidla soutěže nestanoví jinak (viz článek 11.10).

Slovníček pojmů v Pravidlech šachu FIDE

Nově jsou dle anglického originálu přeložené pojmy, které se v Pravidlech šachu vyskytují a dle komise RTRC si zasluhují komentář (oproti anglické originální verzi, jsou pojmy seřazeny podle české abecedy, kvůli lepší orientaci). Vždy je ke každému pojmu uvedená dle originálu krátká vysvětlivka. Je však otázkou, zdali je vhodné zde uvádět problematické (nic neříkající) pojmy typu „dáma“ (pravděpodobně ve spojení s nepřipustným tahem - viz 7.5a) nebo forfeit (ztráta práva na reklamaci nebo kontumace). Je pravda, že jsme již rezignovali na větší zásahy - na jednu stranu jsme se nechtěli od originálu odklonit (proto jsme uvedli všechny pojmy pouze seřazeny podle české abecedy), na druhou stranu je z výše uvedeného zřejmé, že některé pojmy jsou „výstřelem do tmy“.